

༄། ༢༠༡༨ལོ་ནས༢༠༢༢ལོའི་བར་《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་》 བོད་ཡིག་པར་གཞིའི་སྒྲིང་སྒེལ་བའི་དཔུང་ཚྭ་གི་ གནས་ཚུལ་དབྱེ་ཞིབ།

རྟ་མགིན་རྒྱལ།

ནང་དོན་གནད་བརྟུལ། 《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་》བོད་ཡིག་པར་གཞི་ནི་བཏོན་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བའི་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་
དང་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་གི་ཚྭ་གས་བརྟུལ་རང་བཞིན་གྱི་རྩལ་དེབ་ཅིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས། ཞི་ཅིན་མིང་གི་རྩལ་རབས་གསར་པའི་ཀྲང་
གོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་གྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཛུབ་སྟོན་དུ་བྱས་ཏེ། ཉར་གི་སྤྲོད་རྩལ་དེའི་སྒྲོག་དང་བོད་འབྲེལ་ས་ཁུལ་
ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་དང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་ལ་བྱགས་སྟོན། གྱི་ཆོགས་བརྟན་བརླིང་ལ་འགན་སྲུང་
བཅས་བྱེད་པའི་ཚྭ་གས་སུ་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་ཞབས་འདེགས་ལུ་བཞེན་ཡོད་ཅིང་། གྱི་ཆོགས་ལ་བྱགས་སྟོན་བཟང་ཅན་བཞག་
ཡོད། འདིར་2018ལོ་ནས་2022ལོའི་བར་《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་》བོད་ཡིག་པར་མའི་སྒྲིང་སྒེལ་བའི་དཔུང་ཚྭ་གི་གྲངས་འཛོར་དང་
ཡོང་ཁུངས་བསྐྱེམས་ཅིས་བྱས་པ་བརྒྱུད། དཔུང་ཚྭ་གི་རིགས་དང་ཚྭ་མ་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དབྱེ་ཞིབ་དང་། རྩལ་དེབ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་
བྱུང་འབྲས་བཅས་ཚྭ་གས་བརྟུལ་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྩལ་དེབ་ཀྱི་ལེགས་ཆ་དང་རྩལ་པ་འདོན་སྒེལ་གང་ལེགས་བྱས་ཏེ་སྤྲོས་ཀ་ལེགས་
པའི་རིག་གཞུང་དཔུང་ཚྭ་མང་པོ་སྒེལ་ནས་ཕན་འབྲས་དེ་བས་ལེགས་པ་འཛོལ་རྒྱར་བཙོན་ལེན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་བརྗོད་ཡོད།

གནད་ཆེག་ རྩལ་དེབ། 《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་》 དཔུང་ཚྭ། དབྱེ་ཞིབ།

ཁྱད་གོའི་དཔེ་དེབ་དབྱེ་རྒྱུ་གས། G237.5

ཡིག་ཆ་འཛུགས་བྱང་། A

ཚྭ་གི་གྲིམ་ཡང་ཁྲིག་ 2096-5788(2023)04-0179-11

ཚྭ་མ་པོ་ཚྭ་སྒྲིང་། རྟ་མགིན་རྒྱལ། མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་གི་སྤྲོད་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་ཞིབ་འཇུག་པ་ཆེན་མོ་ཡིན།

སྒྲིང་གཞི།

ཉར་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྲོད་རྩལ་བཟང་པོའི་བཀའ་
དྲིན་དང་། རིམ་པ་སོ་སོའི་མགོ་བྲིད་ནས་པའི་ཐུགས་
ཁུར་དང་རྒྱུ་རྒྱུར་འོག་ 2018ལོའི་དབྱིད་ཀར་《མཆོ་
སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་》བོད་ཡིག་པར་མ་དེ་བཟང་བྱ་

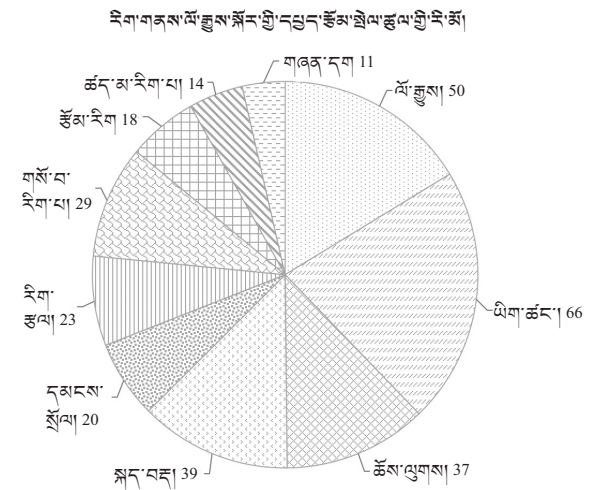
བརྟུ་སྤྲོད་ལྷག་གི་འབད་བཙོན་ལ་བརྟེན་ནས་ད་གཟོད་
དངོས་སུ་གསར་འདོན་འབྲེལ་སྒེལ་བྱུང་པ་བྱུང་། ལ་
འདི་འགའི་རིང་ལ་ཚྭ་སྒྲིག་ལུ་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་དང་
རྩལ་དེབ་ཚྭ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཞི་ཅིན་མིང་གི་རྩལ་རབས་
གསར་པའི་ཀྲང་གོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་གྱི་ཆོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པའི་མཛུབ་སྟོན་འོག་ ཆབ་སྤྲོད་ལམ་
ཚྭ་གས་དང་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་ཚྭ་གས་ཡང་དག་

རྒྱ་ལྟོངས་བྱས་ཤིང་། བོད་འབྲེལ་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་
དཔལ་འབྱོར་འབྲེལ་ཆུས་ལ་ཞབས་ཞུ་རྒྱུ་པ་དང་། མི་
རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་ཡོང་
བར་དམིགས་ཐོག་ས་གནས་ཀྱི་ཁྲུང་ཚོས་འབྲུར་དུ་ཐོན་
པའི་རིག་གཞུང་གསར་གཏོད་གཅིགས་སུ་བབྱུང་ནས་
མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་ཀྱང་གོ་ཅན་དང་དུས་རབས་ཅན་
དང་མང་ཚོགས་ཅན་དུ་འབྱུར་བར་སྤུལ་སྤེལ་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། “མཁས་བརྒྱ་འགྲན་སྤེལ་དང་། མེ་རྟག་
མཉམ་བཞད་”ཀྱི་བྱེད་སྟོན་ལྟར་སྤྱོད་གྲུ་ཆེན་མོ་དང་
རིག་གཞུང་གི་ཚན་བཅས་སྟོན་མོ་སོའི་ཆེད་མཁས་པ་
དང་རིག་གནས་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་
གྲུབ་འབྲས་མང་པོ་སྤེལ་རྒྱུ་ཡིན། མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་སྤྱི་
ཚོགས་ཚན་རིག་རྒྱུ་ལྟོན་བཅས་རང་བཞིན་གྱི་དུས་
དེབ་བཟང་པོ་ཞིག་དུ་འགྱུར་བར་དུར་བཅོན་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་རེད།

དང་པོ། དབྱེད་ཚོམ་སྤེལ་བའི་གནས་ཚུལ།

བསྐྱམས་ཆིས་བྱས་པ་ལྟར་ན། 2018ལོ་ནས་2022
ལོའི་བར་《མཚོ་སྔོན་གྱི་ཚོགས་ཚན་རིག》བོད་ཡིག་
པར་གཞིར་ཁྱོད་བསྐྱམས་དབྱེད་ཚོམ་346སྤེལ་བ་དང་།
དེའི་ནང་ཆབ་སྲིད་དང་སྲིད་ཁྲུས་རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་
ཚོམ་24དང་། དཔལ་འབྱོར་རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་ཚོམ་3དང་། སྤྱི་
ཚོགས་རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་ཚོམ་6དང་། སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་
ཚོམ་6བཅས་ལས། གཞན་ཆང་མ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་
རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་ཚོམ་གྱི་གསུམ་སྟེ་གཏོགས་ཤིང་། དེར་ཁྱོད་
བསྐྱམས་དབྱེད་ཚོམ་307ཡོད་པ་དེས་དབྱེད་ཚོམ་ཡོངས་
ཀྱི་88%ཟིན་པ་རེད། དབྱེད་ཚོམ་ནང་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ཚོགས་
ཐོབས་ཆའི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཞིང་ཆེན་དང་སྤུ་རིམ་

པའི་ཚན་ཞིབ་རྣམ་གྲངས། སྤྱོད་གྲུ་ཆེན་མོ་དང་ཞིབ་
འཇུག་ལས་ཁུངས་མོ་སོའི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པའི་
གྲུབ་འབྲས་ཀྱིས་ཉ་ལམ་1/5ཙམ་ཟིན་ཡོད་པ་རེད།

རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་ཚོམ་ནང་། ལོ་རྒྱུས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལྟོན་50དང་། ཡིག་ཆང་གི་རྒྱུ་ལྟོན་66དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
རྒྱུ་ལྟོན་37དང་། སྐད་བདེའི་རྒྱུ་ལྟོན་39དང་། དམངས་སྤྱོད་ཀྱི་
རྒྱུ་ལྟོན་20དང་། རིག་ཆལ་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟོན་23དང་། གསེབ་རིག་པའི་
རྒྱུ་ལྟོན་29དང་། ཚོམ་རིག་གི་རྒྱུ་ལྟོན་18དང་། ཆང་མ་རིག་པའི་
རྒྱུ་ལྟོན་14དང་། གཞན་དག་གི་རྒྱུ་ལྟོན་11ཡོད།^① བོད་གསལ་
གྲངས་ཀ་ལས་རྟོགས་བྱུང་པ་ནི། འདི་གའི་དུས་དེབ་
དུ་སྤེལ་བའི་དབྱེད་ཚོམ་ཁྲོད་མང་ཆེ་བ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དང་
ཡིག་ཆང་གི་རྒྱུ་ལྟོན་ཡིན་པ་དང་། དེས་དབྱེད་ཚོམ་ཡོངས་
ཀྱི་34%ཟིན་པ་དང་། རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལྟོན་གྱི་དབྱེད་
ཚོམ་ཀྱི་38%ཟིན་ཡོད།

གནས་ཚུལ་དེར་གཞིགས་ན། ད་སྔ་བོད་རིག་པའི་
སྤེལ་སྤྱོད་པར་དུ་བོད་ཡིག་གི་སྤེལ་སྤྱོད་ནས་ཚོམ་ཡིག་

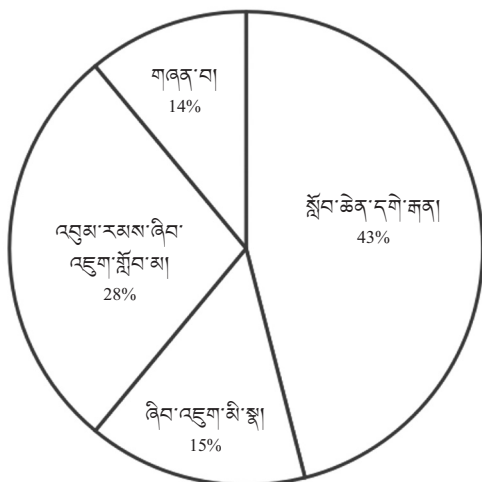
① འདིར་དབྱེད་ཚོམ་གྱི་རིགས་དང་དབྱེ་བ་དགར་བའི་དུས་སྟེ་ཆེ་
ཕྱོགས་ནས་གནའ་དབྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟོན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་དང་། རིག་ཚན་
འཇུགས་རྒྱན་དང་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལྟོན་ཡིག་ཆང་གི་ནང་། ཡི་གའི་རྒྱུ་ལྟོན་
བཟའི་ནང་། རིག་གནས་དང་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་ལྟོན་རིག་ཆལ་གྱི་ནང་དུ་
བསྤེལ་ཡོད།

འབྲི་བའི་ཞིབ་འཇུག་གི་སྒྲིབ་ཕྱི་ལོ་ལྷན་པུགས་ཀྱི་ཆོད་སྒྲིབ་པ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཆེས་མང་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་དང་། སྐད་བརྒྱ། གསལ་རིག་དཔལ་སྤྱོད་ལ། རིག་གནས་སྒྱུ་རྩལ། ཆོད་མ་རིག་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཡང་མི་ཉུང་ལ། རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པ་དང་ཞིང་ཆེན་རིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་ནུས་ཁྱེད་སྤྱོད་གཏོགས་པའི་རིག་གཞུང་དབྱེད་ཚོམ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། དེ་ནི་ད་སྔའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཚུལ་ཞིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཆོག་ཅིང་། ཆོད་རིམ་ཅན་ཞིག་གི་སྒྲིབ་ནས་ཚོམ་པ་པོ་རང་རང་གི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་སྒྲུག་དང་། ཡང་ན་སྒྲིབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་རིག་ཆན་དགར་སྤྲངས་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས་པ། དབྱེད་ཚོམ་གྱི་ཡོང་ཁུངས་དང་ཚོམ་པ་པོ།

《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཆན་རིག་པོ་དང་ཡིག་པར་གཞི་བཏོན་ནས་ཡོ་ལྷ་སྒྲིབ་རིང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་

ཚོམ་པ་པོའི་ཚུལ་ཆད་ཀྱི་ཆོད་དང་ཕྱ།

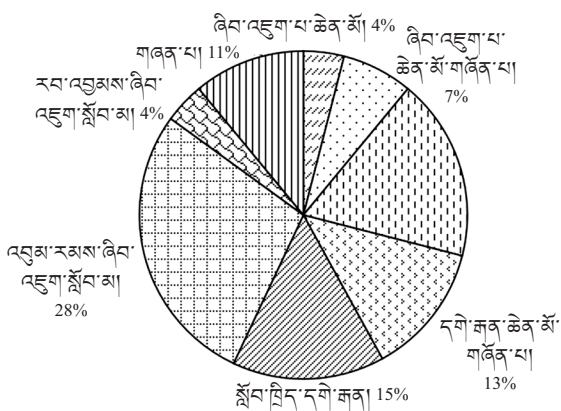

གཞིགས་ན། དབྱེད་ཚོམ་གྱི་ཡོང་ཁུངས་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལྟ་ཆེན་མོ་ཁག་དང་། ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁུངས། གཞི་རིམ་སྒྲིབ་ལྟ་རྒྱུ་དེབ་ཁང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་། ཆོགས་པར་ཁང་། དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་། ཡིག་ཆོགས་ཁང་། རྟེན་མཛོད་ཁང་། བོད་སྒྲུབ་ཁང་། བརྟན་འཕྲིན་ཁང་། རྒྱུ་སྒྲིག་ཁང་། སྒྲིབ་གསལ་མིང་། (རྩམ་)བསྐྲུབ་གཞི་སྒྲིག་སྒྱུར་ཉེ་གནས། བར་བསྐྲུབ་སྒྲིབ་མིང་། སྒྲིབ་ལྟ་འབྲིང་ཆུང་། ལས་རིགས་ལག་རྩལ་སྒྲིབ་ལྟ་རྒྱུ་གི་སྒྲིབ་ལྟ་ཆ་འཕྲིན་དང་སྒྲུབ་སྒྱུར་ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་མི་སྣ་དང་། དགེ་ཆུན། སྒྲིབ་པ། ལས་བཟོ་པ། གསར་འགྱུར་ལས་རིགས་མི་སྣ་བཅས་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་ཆོས་རང་རང་གི་ལས་རྒྱུང་དང་། སྒྲིབ་སྒྱུར་རམ་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་སྒྲུག་གཞིར་བཟུང་ནས་བྲིས་པའི་རིག་གཞུང་དབྱེད་ཚོམ་དག་རེད། དེའི་ནང་དུས་དེབ་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཆོད་ཁུངས་དབྱེད་ཚོམ་ལས་གཞན། མང་ཆེ་བ་ནི་སྒྲིབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆུན་དང་། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིབ་པ། ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་མི་སྣ་བཅས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྱབ་འབྲས་རེད། དེ་དག་ལས་སྒྲིབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆུན་གྱིས་ཚོམ་པ་པོ་ཡོངས་ཀྱི་43%ཙམ་བྲིན་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་མི་སྣ་15%དང་། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིབ་པ་28%བྲིན་པ་རེད།^① དེའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆུན་ནི་དུས་དེབ་འདིའི་ཚོམ་པ་པོའི་དབྱེད་ཁག་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་དང་། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིབ་པ་མི་དུས་དེབ་ཀྱིས་གསལ་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་ཚོམ་མཁན་གྱི་ཆོགས་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིབ་

① འདིར་གཙོ་བོ་ཚོམ་པ་པོ་དང་པོ་གཞིར་བྱས་ཏེ་སྒྲིབ་ལྟ་ཆེན་མོ་ལ་དང་། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིབ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་ནང་འབྲུམ་རམས་ཀྱི་ཆར་ནམས་ཀྱང་ཆུང་ཡོད།

གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆན་གྱིས་ཉ་ལམ་ཚུལ་པ་པོ་ཡོངས་ཀྱི་
 བྱེད་ཀ་ཅམ་ཟིན་པ་དང་། དེའི་ཁྲིད་གྱི་ན་གཞིན་དགེ་
 ཆན་ཁག་ཅིག་དང་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁག་ཅིག་གིས་འབྲུམ་
 རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་བསྐྱབ་གནས་གཉེར་བཞིན་
 ཡོད་པས། གལ་ཏེ་དེ་དག་འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་
 མའི་ཁོངས་སུ་བཞག་ཆོ། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་
 མའི་ཚུལ་པ་པོའི་སྤྱི་ཚད་དེ་ཉ་ལམ་10%ཅམ་འཕར་ཏེ་
 སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆན་གྱི་སྤྱི་ཚད་དང་འདྲ་མཉམ་
 མཐུ། ཡང་ན་དེ་ལས་ཀྱང་མཐོ་བར་འགྲོ་བས་རེད། ཡང་
 བྱ་བའི་རང་བཞིན་དང་དགོས་མཁོ་ཡི་དབང་གིས་སྒྲུ་
 ཚིས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་རྒྱུ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཞིབ་
 འཇུག་མི་སྣའི་ནང་དུ་བཅིས་ཡོད་པ་དང་། འབྲུམ་རམས་
 བྱི་ཚར་^①རྣམས་འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་གྲངས་
 ཀའི་ཁོངས་སུ་བཞག་ཡོད། གལ་ཏེ་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་
 ཀྱི་ཚུལ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཞིབ་འཇུག་མི་སྣའི་ཁོངས་
 སུ་བཞག་ཆོ། ཞིབ་འཇུག་མི་སྣའི་བརྒྱ་ཆའི་ཟིན་ཆ་དང་
 དེ་18%ཅམ་དུ་སྒྲིབས་པ་ཡིན་མོད། མང་ཁྱུང་གི་རིམ་པ་
 ལྷོ་ར་ན་སྤར་བཞིན་ཡོང་གསུམ་པ་ལས་བཀལ་སྐབ་མེད་
 པ་རེད།

ཚུལ་པ་པོའི་སྤྱི་ཚད་དེ་ཉ་ལམ་10%ཅམ་འཕར་ཏེ་

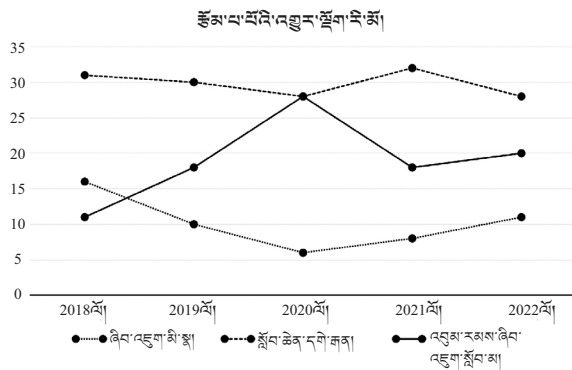
① དེའི་ནང་བྱ་བའི་ལས་རྒྱ་དུ་ཡོད་པའི་འབྲུམ་རམས་བྱི་ཚར་གྱི་ཞིབ་
 འཇུག་གི་ལས་ཀ་གཉེར་མཁན་རྣམས་མི་ཟེ།

ཡང་ལས་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཚུལ་པ་པོའི་
 ནང་དུ་ཞིབ་འཇུག་པ་ཆེན་མོ་15%ཡོད་པ་དང་། དེས་4%ཅམ་
 ཟིན་ཡོད། ཞིབ་འཇུག་པ་ཆེན་མོ་གཞིན་པ་23%ཡོད་པ་
 དང་། དེས་7%ཅམ་ཟིན། དགེ་ཆན་ཆེན་མོ་63%ཡོད་
 པ་དང་། དེས་18%ཟིན། དགེ་ཆན་ཆེན་མོ་གཞིན་
 པ་44%ཡོད་པ་དང་། དེས་13%ཟིན་པ་རེད། ལྷོ་ར་ཆེན་
 ལོ་རྒྱུ་པ་དང་། ལྷོ་ར་ཆུང་ལོ་རྒྱུ་པ། ཚུལ་ལྷོ་ར་པ་ཆེན་
 མོ་བཅས་11%ཡོད་པ་དང་། དེས་3%ཅམ་ཟིན། འབྲུམ་
 རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་དང་འབྲུམ་རམས་བྱི་ཚར་95
 %ཡོད་པ་དང་། དེས་28%ཟིན་པ་རེད། རབ་འབྲུམས་
 ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་13%ཡོད་པ་དང་། དེས་4%ཅམ་
 ཟིན། གཞན་དག82%ཡོད་པ་དང་། དེས་24%ཟིན་པ་
 རེད། དེའི་ནང་མང་ཆེ་བ་ནི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་
 ཁྲིད་དགེ་ཆན་རེད།^② སློབ་ཁྲིད་དགེ་ཆན་51%ཡོད་པ་
 དང་། དེས་15%ཟིན། འཕྲོ་མ་རྣམས་ནི་དཔེ་དེབ་དང་
 དུས་དེབ་ཚུལ་སྒྲིག་པ་དང་། གཞན་རིག་སྒྲུབ་པ། དཔེ་
 མཛོད་ཁང་དང་། ཡིག་ཚགས་ཁང་། རྒྱུ་སྒྲིག་བརྟན་
 འཕྲིན་ཁང་། སློག་བརྟན་སྐྱུར་སྐྱུར་ཉེ་གནས། ཆ་
 འཕྲིན་དང་སྐྱུར་སྐྱུར་ཉེ་གནས་བཅས་ཀྱི་ལས་བཟོ་པ་
 དང་། སྤྱི་དགའ་ལོ་གཞུང་ཞབས་པ་ཡང་རེ་གཉིས་ཡོད་
 པ་བཅས་རེད།

སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆན་དང་ཞིབ་འཇུག་མི་སྣའི་
 ཁྲིད་དུ་འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་སློབ་ཉན་དགེ་
 ཆན་26དང་། རབ་འབྲུམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་སློབ་
 ཉན་དགེ་ཆན་26དང་། འབྲུམ་རམས་པ་18དང་། འབྲུམ་
 རམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་བསྐྱབ་གནས་གཉེར་བཞིན་

② “སློབ་གྲྭ་གེ་མོའི་དགེ་ཆན”ཞེས་ལས་རིགས་བྲིས་ཡོད་པ་
 ལས། ལས་ཐོབ་གསལ་པོ་མེན་པ་རྣམས་སློབ་ཁྲིད་དགེ་ཆན (讲师)
 གྱི་གྲངས་ཀའི་ནང་དུ་བཅིས་ཡོད།

ཕ32དང་། འབྲུམ་རམས་ཕྱི་ཆར་6བཅས་ཡོད་པ་རེད།^①

གོང་གི་རིམ་འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཞིབ་འཇུག་མི་སྡེ་དང་།
སྒྲོལ་ཆེན་མོའི་དགེ་ལྡན། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་
སྒྲོལ་ཆེན་མོ་བཅས་ཆོས་པ་པོའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཆེ་བ་གསུམ་གྱིས་
ཡོ་རེར་དབྱེ་ཚོམ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གྱི་འབྲུམ་རམས་ཆོས་
པའི་འབྲུག་ཐིག་རིམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་མཐོང་བྱུང་བ་
ནི། 2018ལོ་ནས་2022ལོའི་བར་གྱི་ཡོ་རེར་རིང་། སྒྲོལ་ཆེན་
མོའི་དགེ་ལྡན་གྱི་ཆོས་པ་པོའི་ཁྱད་པར་ལ་འབྲུམ་བ་
ཆེན་པོ་བྱུང་མེད་པ་དང་། ཉ་ལམ་མི་གྲངས་30ལས་མས་
སྤྱ་འཕར་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཞིབ་འཇུག་མི་སྡེའི་
མི་གྲངས་ནི་2020ལོར་ཆེས་དམའ་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་
བཞིན་ཅུང་ཙམ་འཕར་བཞིན་ཡོད་མོད། ཅི་ཙམ་མཐོ་
ཡང་མི་གྲངས་15ལས་ཡར་འཕར་བའི་བར་སྟོང་ཆར་མེད་
པ་ལྟ་བུར་སྤངས་། འབྲུམ་བ་ཆེ་ཤོས་ནི་འབྲུམ་རམས་ཞིབ་
འཇུག་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་ཡིན་ལ། 2018ལོར་གྲངས་ཀྱི་ཅུང་
ཅུང་མོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འཕར་ཉེ་མི་གྲངས་30ལ་
ཉེ་བ་དང་། 2021ལོར་ཅུང་མར་སྤངས་ཡོད་ཀྱང་། འབྲུག་
ཐིག་རིམ་འདི་འགྲོ་སྒྲིལ་ལ་བཟུས་ན། རིམ་བཞིན་འཕར་
བཞིན་པའི་འཕེལ་སྒྲིལ་མཐོང་ཡོད།

འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་འབྲུམ་རམས་ཐིག་

① འབྲུམ་རམས་ཕྱི་ཆར་གྱི་གྲངས་ཀྱི་ནང་སྒྲིལ་ཡོད་(在站)འབྲུམ་
རམས་ཕྱི་ཆར་ནམས་ཀྱང་འདྲ་བ་ཡིན།

འབྲུག་ཐིག་རིམ་འདི་འཕེལ་སྒྲིལ་དེར་སྤྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་
འགའ་རེ་ཡོད་དེ། 2018ལོ་ནི་ཁྱེད་དེབ་གསར་དུ་བཏོན་
པའི་ཡོ་རེར་སྒྲིལ་སྒྲིལ། གཅིག་ནས་ཁྱེད་དེབ་གསར་པ་ཡིན་
པས་ཀྱན་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་ནས་
ཡོ་རེར་དག་རིང་འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
པ་པོ་ཆེ་མང་དུ་འགྲོ་བ་དེ། སྒྲིལ་སྒྲིལ་གཅིག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་ཁྱེད་དེབ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡོ་རེར་འགའི་
རིང་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འབྲུམ་རམས་པའི་གསོ་སྦྱོང་ཆོན་པ་
ཆེ་མང་དང་། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་བཟུ་ཆད་
ཆེ་མཐོར་བཏང་བར་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ལྡན་པ་དང་། ②
སྒྲིལ་སྒྲིལ་གཞན་ཞིག་ནས་ཡོ་རེར་འགར་ལས་ཞུགས་ཀྱི་གོ་
སྐབས་མང་པོ་མེད་སྒྲིལ་སྒྲིལ། འབྲུམ་རམས་ཞིབ་འཇུག་
སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་རྒྱུན་ཅུང་བཟང་བའི་ལས་
ཀ་ཞིག་འཛོལ་རྒྱ་ནི་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གཞི་ཞིག་
ཏུ་བྱུར་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། ད་དུང་རྒྱ་
རྒྱུ་གཞན་ཡང་ཡོད་སྟེ་དོ།

ཡང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཆོས་པ་
པོའི་ཡོང་ཁུངས་མང་ཤོས་དེ་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་ཡིན་པ་

② 2012ལོ་ནས་བཟུང་སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་དབྱེ་ཚོམ་གྱི་ཞིབ་དབྱེད་བྱས་པ་
བརྒྱུད། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུན་གཏན་གྱི་འབྲུམ་རམས་པའི་སྒྲོལ་ཆེན་
སྟོན་པའི་ཆོན་པ་115མང་དུ་བྱིན་ཡོད། 2018ལོར་འབྲུམ་རམས་
པའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་28གསར་དུ་བཏོན་ཆེས། ཡོ་རེར་འབྲུམ་རམས་པའི་
སྒྲོལ་ཆེན་པོ་9.55བཟུས་པ་དང་། རྒྱལ་ནང་གི་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་
འབྲུམ་རམས་པའི་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་38.95ལ་སྒྲིལ་ཡོད། 2021ལོར་རང་
རྒྱལ་གྱི་འབྲུམ་རམས་པ་གསོ་སྦྱོང་ཆོན་པ་སྤྱི་ཡོང་རྒྱ་རྒྱུད་བཏང་
སྟེ་མཐོ་སྒྲོལ་34མང་དུ་བཏང་ཆེས། མཐོ་སྒྲོལ་གྱི་གསོ་སྦྱོང་ཆོན་
པ་398ལ་སྒྲིལ་པ་དང་། ཡོ་རེར་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་འབྲུམ་རམས་
སྒྲོལ་ཆེན་པོ་50.95ལ་སྒྲིལ་ཡོད། 2022ལོར་འབྲུམ་རམས་པའི་སྒྲོལ་
ཆེན་པོའི་གྲངས་ཁྲི13.9ལ་སྒྲིལ་པ་དང་། སྒྲོལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་
སྒྲོལ་ཆེན་པོའི་གྲངས་ཁྲི55.61ལ་སྒྲིལ་ནས་2018ལོ་ལས་སྒྲོལ་ཆེན་
པོ་16.66མང་དུ་བྱིན་ཡོད་པ་རེད། 马星宇等：《50多万博士生分
布“地图”：近8成在省会，部分万亿GDP城市“挂零”[J]，《中
国科学报》2023年7月11日，第4版。

མི་ཁྲི་མི་ རིགས་སྒྲོལ་ ཆེན།	9	ཡུང་གོའི་ བོད་རིག་པ་ ཞིབ་འཇུག་གི་ གནས།	6	མཆོ་སྦྱོར་ཞིབ་ ཆེན་བོད་སྐད་ ཁང་།	5	མི་ཁྲི་སྒྲོལ་ ཆེན།	4	ལན་ཤུའུ་སྒྲོལ་ ཆེན།	4
བོད་ཏུ་ དགོ་སྦྱོར་ སྒྲོལ་ཆེན།	3	མི་ཁྲི་དགོ་ སྦྱོར་སྒྲོལ་ ཆེན།	3	པ་ཅིན་སྒྲོལ་ ཆེན།	2	ཡུང་གོ་གྱི་ ཆོག་མཆན་རིག་ པོ་ཡིང་།	2	ནན་ཁའི་སྒྲོལ་ ཆེན།	2
བོད་སྒྲོལ་ ཡིག་ཆོག་མཆན་ ཁང་།	2	ཏུ་ཞི་སྒྲོལ་ ཡིང་།	2	ཀན་སྤུ་མི་ རིགས་དགོ་ སྦྱོར་སྒྲོལ་ ཆེན།	2	མཆོ་སྦྱོར་ཉེན་ རྒྱུ་ལས་རིགས་ སྒྲོལ་ཡིང་།	2	མཆོ་སྦྱོར་མི་ རིགས་པསྒྲོལ་ གཞི་ཚུལ་སྒྲོལ་ ཉེ་གནས།	2
བོད་སྒྲོལ་ ནང་པ་སྦྱོར་ སྒྲོལ་ཡིང་།	2	བོད་སྒྲོལ་ ཉེན་མཆོད་ ཁང་།	1	བོད་སྒྲོལ་ མི་རིགས་སྒྲོལ་ ཆེན།	1	ཡུན་ནན་སྒྲོལ་ ཆེན།	1	ལྷ་ཏུ་སྒྲོལ་ ཆེན།	1
ཡུང་ཏུ་ སྒྲོལ་ཆེན།	1	ཐེན་ཅིན་སྒྲོལ་ ཆེན།	1	ལུང་པན་གོང་ ཏའི་སྒྲོལ་ཆེན།	1	ལུང་པན་སྒྲོལ་ ཆེན།	1	བོད་སྒྲོལ་ བོད་ཡིག་མཆན་ གཞི་རིགས་སྒྲོལ་ ཆེན།	1
མི་ཁྲི་གྱི་ ཆོག་མཆན་ རིག་ཡིང་།	1	ཀན་སྤུ་ཡུང་ ཡིག་མཆན་ རིག་སྒྲོལ་ཆེན།	1	ཏུ་ཞི་བཟུང་ སྒྲོལ་སྒྲོལ་ གཞི་རིགས་སྒྲོལ་ ཆེན།	1	ར་པ་དགོ་སྦྱོར་ སྒྲོལ་ཡིང་།	1	ཀན་སྤུ་མི་ རིགས་དགོ་ སྦྱོར་ཆེད་སྒྲོལ་ སྒྲོལ་ཡིང་།	1
ཏུ་ཏུ་དགོ་ སྦྱོར་ཆེད་ སྒྲོལ་སྒྲོལ་ཡིང་།	1	བོད་སྒྲོལ་ སྒྲོལ་གཞི་ཡིང་།	1	མཆོ་སྦྱོར་མི་ རིགས་དགོ་ སྦྱོར་ཁང་།	1	མི་རིགས་དགོ་ སྦྱོར་ཁང་།	1	བོད་སྒྲོལ་མི་ དམངས་དགོ་ སྦྱོར་ཁང་།	1
མཆོ་སྦྱོར་ ཞིབ་ཆེན་ བོད་བཟུང་ ནང་པ་སྦྱོར་ སྒྲོལ་ཡིང་།	1	གཅན་ཆེ་སྒྲོལ་ མི་རིགས་ བཅང་སྦྱོར་ སྒྲོལ་ཆེད་ཡིང་།	1	ཀན་སྤུ་ཞིབ་ ཆེན་ཀན་སྦྱོར་ ལུང་ལྷ་ཆེད་ ཡིང་།	1	མཆོ་སྦྱོར་ལྷ་ སྒྲོལ་བཟུང་ འཕྲིན་ཁང་ལ་ མཆོ་བཟུང་ འཕྲིན།	1	ལྷ་ཏུ་ལུང་མི་ རིགས་སྒྲོལ་ འཕྲིན་ཡིང་།	1
པའི་ཆེན་ ཆེད་མཆོད་ སྒྲོལ་ཡིང་།	1	མི་ཁྲི་ཞིབ་ ཆེན་བོད་ བཟུང་ནང་ བཟུང་སྒྲོལ་ ཡིང་།	1	མཆོ་སྦྱོར་ཞིབ་ ཆེན་མཆོ་ལུང་ ལུང་ལྷ་སྒྲོལ་ བཟུང་འཕྲིན་ ཁང་།	1	ཀན་སྤུ་ཞིབ་ ཆེན་ཀན་སྦྱོར་ ལུང་བོད་སྦྱོར་ སྒྲོལ་བཟུང་སྒྲོལ་ ཉེ་གནས།	1	མཆོ་སྦྱོར་ཞིབ་ ཆེན་མཆོ་སྦྱོར་ ལུང་ལྷ་ཏུ་ ཆེད་བཟུང་ འཕྲིན་ཁང་།	1
ཡུང་གོ་བོད་ བཟུང་ནང་ བཟུང་སྒྲོལ་ ཡིང་།	1	ལུང་ལྷ་ལས་ རིགས་ལས་ ཆུང་སྒྲོལ་ཡིང་།	1	མཆོ་སྦྱོར་ལུང་ གཞི་རིགས་ ཆེད་ལྷ་ཏུ་དགོ་ སྦྱོར་སྒྲོལ་ཡིང་།	1	མི་ཁྲི་ཞིབ་ ཆེན་མི་རིགས་ ཏུ་དགོ་ཁང་།	1	བོད་སྒྲོལ་ མངའ་རིས་ མཆོ་སྦྱོར་ འཕྲིན་ཡིང་།	1

《མི་ཁྲོན་ ཏར་གི་ འཇུགས་ རྒྱུན་དུས་ དེབ་ཁང་།	1	ཀན་སུའུ་ཞིང་ ཆེན་དཔལ་ རིག་རྒྱུན་ རྒྱུ་ལྟེ་གནས།	ཀན་སུའུ་ཞིང་ ཆེན་མ་ཚུ་རྒྱུན་ སློབ་གསོ་དང་ ཆོན་རིག་ལག་ ཅལ་ཅུས།	1	ཤར་དབྱང་རྒྱུང་ རྒྱུ་བརྟན་ འཕྲིན་ཁང་གི་ རིགས་ལེ་ཆོན་ རྒྱུ་གནས།	1	མཚོ་སྔོན་ཞིང་ ཆེན་མཚོ་སྔོ་ ཁྲུལ་རྒྱུང་རྒྱུ་ བརྟན་འཕྲིན་ ཁང་།	1
མཚོ་སྔོན་ ཞིང་ཆེན་ བོད་ཡིག་ ཆ་འཕྲིན་རྒྱུ་ གནས།	1							

སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དང་ལས་ཁུངས་མི་འདྲ་བ་ལྔ་
ཚོགས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཤར་བོད་ཀྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་
སྤྲོད་དང་། བེ་ཅིན་སློབ་ཆེན། རྒྱ་ཏན་སློབ་ཆེན། བན་
ཁའེ་སློབ་ཆེན། མི་ཁྲོན་སློབ་ཆེན། ཤར་ཡན་སློབ་
ཆེན། ཡུན་ནན་སློབ་ཆེན། ཤར་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་
ཆེན། ཡང་ཉའེ་དགེ་ཐོན་སློབ་ཆེན། ལན་ཀྲོའུ་སློབ་
ཆེན། ཐེན་ཅིན་སློབ་ཆེན་སོགས་རྒྱལ་ནང་གི་སྐད་གྲགས་
ཡོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་^①དང་ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
ཚོམ་པ་པོ་དང་དབྱུང་ཚོམ་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་
ཚུལ་དང་། ཆེད་ལས་མི་འདྲ་བ་དང་ལས་རིགས་མི་འདྲ་
བའི་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་འབྲས་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་
ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས། བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཆེད་
ལས་དང་བསྐྱབ་གནས་ཁ་ཕྱེགས་ཇེ་མང་དང་། ལྷ་རིགས་
ཇེ་འཛེམ། དབྱེ་བ་ཇེ་ཞིབ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཞིབ་འཇུག་
གི་ལས་ཀ་གཉེར་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བའི་རྣམ་པ་དེ་

མཐོང་ཐུབ་པར་མ་ཟད། བོད་རིགས་སློབ་མ་དང་བོད་
ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་རྒྱལ་ནང་གི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་
མོ་དང་ས་གནས་གསལ་གང་དུ་ཁྱེད་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་
ཡང་མཐོང་ཐུབ་པ་རེད།

གསུམ་པ། དབྱེ་ཞིབ་དང་བསམ་གཞིགས།

ལོ་ལྔའི་རིང་འདི་གའི་དུས་དེབ་ཏུ་སྤེལ་བའི་དབྱུང་
ཚོམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན། བོད་དུ་སྤང་བ་ལྟར།
ད་ཆ་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་གི་སྤེ་དུ་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་
སྐོར་ལ་འཇུག་མཁན་ཅུང་མང་ཞིང་། དཔལ་འབྱོར་
དང་། ཆབ་སྲིད། སྤྱི་ཚོགས། སྤྱི་ཁམས་བཅས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་
སྤྱོད་སྤྲོད་ཕྱིན་མཁན་མང་པོ་མེད་ལ། དེའི་སྐོར་གྱི་གྲུབ་
འབྲས་ཀྱང་མང་པོ་མི་འདུག དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་
ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་གཉེར་མཁན་གྱི་ཆེད་ལས་གང་
དེར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་
བའི་དཀོས་དབང་གིས་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་ཕྱེགས་གཞན་
ལ་འཇུག་པའང་འགའ་རེ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་རིག་ཚན་
འཇུགས་སྤྱན་དང་ཆེད་ལས་གསོ་སྦྱང་གི་ཁིན་ཏུ་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཞིབ་འཇུག་པ་ཚོས་ལྷ་གཅིག་མེན་པར་

① འདིར་བྲིས་པའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སྤྱི་གཞུག་གི་རིམ་པ་ནི་སློབ་
གྲྭ་ཚོགས་པས་སྤེལ་བའི་《2023ལོའི་ཤར་བོད་སློབ་ཆེན་རིག་
གཞུང་ཨང་རིམ》ལས། “2023ལོའི་ཤར་བོད་སློབ་ཆེན་རིག་གཞུང་
སློབ་པ་ཅན་20(མི་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག)” ཡི་ཨང་རིམ་ལྟར་བཀོད་
པ་ཡིན། 《校友会2023中国大学学术排名，北京大学、清华大学并
列第一》，“2023年中国大学学术排名20强(人文社会科学)”，
艾瑞深校友会网2023-03-04。

སྒྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོགས་སོ་སོ་ནས་ཞིབ་འཇུག་གིས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཁྱི་དེ་
བས་ཀྱང་འགངས་ཆེ་བར་མཐོང་། རུས་དེབ་ཀྱི་ངོས་
ནས་བཤད་ནའང་དེ་ལྟར་ཉི། 《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་
རིག》པོད་ཡིག་པར་གཞི་གསར་འདོན་གྱི་ཐད་ལ་རུས་
པ་ཆེན་པོ་འདོན་མཁན་དག་གི་ཆེན་མོ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་
མཆོས་^①ཀྱང་། 《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག》ཞི་མཚན་
ཉིད་རིག་པ་དང་སྒྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་སྐོར་གྱི་སྒྲོགས་བསྟུས་
རང་བཞིན་གྱི་རུས་དེབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། འདིས་ཚུལ་པ་
པོའི་དབྱེད་ཁག་ཅིག་ཆེད་རུ་གསོ་སྦྱོར་བྱ་དགོས་པ་རེད་
ཅེས་གསུངས་སྟེ། དེའི་སྤྱིར་《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་
རིག》པོད་ཡིག་པར་གཞི་གསར་རུ་བརྟོན་པ་ནས་བཟུང་
ཚུལ་སྒྲིག་ལྟ་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་དང་ཚུལ་སྒྲིག་པ་ནམས་གྱིས་
རུས་དེབ་རྒྱབ་པའི་ཁ་སྒྲོགས་ཡང་དག་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱས་
ཤིང་། མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱིས་གཙོས་པའི་བོད་འབྲེལ་ས་
ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་སྒྱི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཞབས་ཞུ་
བསྐྱབ་རྒྱ་གཅིགས་སུ་བཟུང་སྟེ། ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་
འབྱོར་། རྒྱུ་ཁམས་། སྒྱི་ཆོགས་བཟག་དབྱེད་སྐོར་གྱི་ལེ་ཆོན་
བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ནས། དངོས་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་གི་སྒྲོགས་སུ་
སྡེ་འཁྲིད་རྒྱ་དང་། ཚུལ་པ་པོ་ཁག་ཅིག་གསོ་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱར་
འབད་བཅོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

དགའ་འོས་པ་ཞིག་ལ། ད་ཆ་རུས་དེབ་གསར་
བརྟོན་གྱི་སྐབས་དང་བསྟུར་ན། དབྱེད་ཚུལ་འབྲི་ཐབས་
དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ། ཞིབ་འཇུག་གི་མཐོང་
སྟེ། ཞིབ་འཇུག་གི་ལྟ་བུ་སོགས་ལ་འགྲུར་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་
ཡོད་པ་དང་། ར་གཞི་ཞིབ་འཇུག་པ་སྐོར་ཞིག་རིམ་

བཞིན་འཆར་ལངས་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་
པར་རུ་འབྲུམ་རམས་པ་དང་འབྲུམ་རམས་སློབ་མའི་
དབྱེད་ཚུལ་རེ་མང་རུ་འགྲོ་བ་དེས་ཞིབ་འཇུག་གི་རྒྱ་
ཆོད་མཐོན་པོ་ཞིག་ལ་སྒྲིབས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་དཀའ་
ནའང་། དབྱེད་ཚུལ་མང་ཆེ་བའི་ནང་རིག་ཆོན་གཞན་
པའི་ཞིབ་འཇུག་གིས་ཐབས་དང་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་ཐབས་
རྒྱད་ཡོད་ཅིང་། རེའུ་མིག་དང་། རི་མོ། དཔེ་རིས་སྣ་
ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དབྱེད་ཚུལ་གྱི་ལྟ་བུ་གསལ་བཤད་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས། དེ་ནི་སྒྲོན་གྱི་དབྱེད་ཚུལ་འབྲི་ཐབས་
དང་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཡོད་ལ། ཞིབ་འཇུག་གི་རྣམ་པ་
གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་མཛོན་བཞིན་ཡོད་པས། དེའི་སྒྲིབ་
ནས་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་དེ་རིམ་
གྱིས་སྣ་མང་ཅན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ཅན་རུ་འགྱུར་
བཞིན་ཡོད་པ་མཆོད་སྐྱབ་པ་རེད།

རིག་ཆོན་གྱི་སྒྲོགས་ནས་གོང་རུ་བརྒྱུད་པའི་རིག་
གནས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གྱི་དབྱེད་ཚུལ་ལས། ད་རུང་གནའ་
དབྱེད་དང་། མཚན་ཉིད་རིག་པ། གསར་འགྱུར་། སློབ་
གསོ། ཆོན་ཚུལ་བཅས་སྐོར་གྱི་དབྱེད་ཚུལ་འགའ་རེ་ཡང་
ཡོད་པ་དང་། སྒྱི་ཆོགས་རིག་པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་རིག་
པ། གནའ་དབྱེད་རིག་པ། རྒྱུ་ཁམས་རིག་པ། རིག་གནས་
མའི་རིགས་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རིག་ཆོན་གསར་པའི་
སྐོར་ལ་མཉམ་འཛིག་གནང་མཁན་ཡང་རེ་གཉིས་བྱུང་
ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་དེའི་སྒྲོགས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་མང་
པོ་མེད། དེའི་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་
རིག་པ། རྒྱུ་ཁམས་རིག་པ། དཔལ་འབྱོར་རིག་པ། སྒྱི་
ཆོགས་བཟག་དབྱེད་སྐོར་གྱི་དབྱེད་ཚུལ་ནི་རུས་དེབ་འདི་
ཉིད་རུ་མ་ཟད། བོད་ཡིག་གི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་
རུས་དེབ་པལ་མོ་ཆེར་མང་པོ་མཐོང་དགོན་ཞིང་། དེའི་
སྐོར་གྱི་དབྱེད་ཚུལ་མང་ཆེ་བ་འགྱུར་ཚུལ་གྱི་རིགས་སུ་

① འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོའམ་མཚན་གཞན་ལ་ཁྲེན་མེ་ཟེར། མཆོ་སྒྲོན་
ཞིང་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག་སྤྱིར་གྱི་རྒྱུའུ་ཅི་དང་སྤྱིར་གཙོ་བྱུར་པ་
དང་། 《མཆོ་སྒྲོན་གྱི་ཆོགས་ཚན་རིག》པོད་ཡིག་པར་གཞིའི་གཙོ་
སྒྲིག་པ་བྱུར་པ་ཡིན།

གཏོགས་པས་ན་དུས་རབས་དང་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་
 ཅུང་སྐོང་ཐུབ་མེད་པར་ལུས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་པོད་ཡིག་
 གི་ལས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་མང་ཆེ་བའི་ཆེད་
 ལས་དང་ཁ་སྒྲིག་སྲིད་འཇུག་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟོས། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཚང་དང་ཚོམ་རིག་ཞིབ་འཇུག་སྐོར་གྱི་དཔུང་ཚོམ་ལྟོས་
 བཅས་སུ་ཅུང་མང་བ་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
 ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་དཔུང་ཚོམ་ཁྱུང་དྲགས་པས་མཐའ་
 གཉིས་སུ་ལྡང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་
 མི་རིགས་སློབ་ཆེན་ཁག་གི་རིག་ཚན་འཇུགས་སྐྱོན་དང་
 ཆེད་ལས་དབྱེ་སྒྲངས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པོད་
 མཐའ་གཅིག་དུ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་རེས་པའང་མེད་
 ཅ། སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་བ་དང་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་ཚོས་ཆེད་
 ལས་གཞན་དང་རིག་ཚན་གཞན་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱ་
 གི་དེ་བས་ཀྱང་གཞན་ཆེན་པོ་རེད། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་
 གནས་སྐབས་སུ་བཞུགས་པའི་གཞི་གསར་ཉིད་གང་ཞིག་ཡིན་
 ཅུང་། ཞིབ་འཇུག་གི་མཐོང་སྒྲེ་དང་། ལྷ་སྒྲིགས། ལངས་
 སྒྲིགས། བྱེད་ཐབས་བཅས་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པ་ཞིག་
 ཡོད་རྒྱ་གི་དཔུང་ཚོམ་གྱི་སློབ་ལྷ་བྱ་ཡིན་པ་རེད། དཔུང་
 ཚོམ་གྱི་ཁ་བྱང་འདོགས་སྒྲངས་ལའང་མཁས་མིན་གཉིས་
 ཀ་ཡོད་པ་དང་། དཔུང་ཚོམ་གྱི་སྒྲིག་གཞི་བཀོད་སྒྲིག་
 དང་། ཉན་དོན་གནད་བསྐྱུས་འབྲི་སྒྲངས། ཁ་བྱང་རྒྱང་
 བའི་སྦྱར་སྒྲངས་ནམས་ཀྱང་བཞུགས་པའི་དང་བསྐྱུན་གང་

ཐུབ་བྱེད་དགོས་པ་རེད། དེ་ཡང་རིག་ཚན་གཞན་དག་
 ལ་སྦྱོང་བ་བྱས་པ་ཞིག་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་ཉམས་སྦྱོང་
 དང་བྱེད་ཐབས་གྲིས་སྒྲིག་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དཔུང་ཚོམ་གྱི་
 རྒྱ་སྒྲིག་ཀྱང་གསལ་ལྡང་རེར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དེའི་
 སྒྲིགས་སུ་མཉམ་འཇོག་དང་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱ་གཞན་ཆེད།

མདོར་ན། ལོ་ལྔའི་རིང་གི་དཀའ་སྒྲུང་འབད་
 བཅོམ་ཁྲོད། 《མཚོ་སྔོན་གྱི་ཚོགས་ཚན་རིག》པོད་ཡིག་
 པར་གཞིའི་སྒྲིག་ཀ་དང་། ལེ་ཚན་དགར་སྒྲངས། དཔུང་
 ཚོམ་གྱི་བཀོད་སྒྲིག་མཐུན་ཤོག་དང་རྒྱབ་ཤ་རྒྱས་འགོད་
 བཅས་སྒྲིགས་གང་ཐད་ནས་རེ་ལེགས་སུ་འགོ་བཞེན་
 ཡོད་པ་མིག་མཐོང་ལག་བློན་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་མཐུང་
 རེ་ལེགས་རེ་བཟང་དུ་འགོ་བར་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་རྒྱབ་སྦྱོར་
 དང་ཚོམ་སྒྲིག་མི་སྣའི་འབད་བཅོམ་ལས་གཞན། ད་
 ཅུང་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐད་ལ་འབད་འབྲངས་
 བྱེད་བཞིན་པའི་རྒྱ་ཆེའི་ཚོམ་པ་པོ་དང་སློབ་པ་པོ་ནམས་
 ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྦྱོར་ལ་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་
 པས། འདི་གའི་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་སློ་
 བས་དུས་དེབ་ཀྱི་ལེགས་ཆ་དང་ལུས་པ་འདོན་སྤེལ་གང་
 ལེགས་བྱས་ཏེ་ཚོམ་པ་པོའི་སློ་སེམས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་
 དང་། སྤྱི་ཚོམ་མཐོ་བའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔུང་ཚོམ་མང་
 པོ་སྤེལ་ནས་ཕན་འབྲས་དེ་བས་ལེགས་པ་འཕྲོ་རྒྱར་
 བཅོམ་ལེན་བྱེད་དགོས་སོ།།

学术与期刊

——2018~2022年《青海社会科学（藏文）》发表论文情况分析

旦正加

摘要：学术研究与学术期刊有着十分紧密的联系，学术研究要通过学术期刊载体平台将优秀成果发表

作者简介：旦正加，青海省社会科学院藏学研究所研究员。

(Tendrin Gyal, researcher at the Institute of Tibetan Studies, Qinghai Academy of Social Sciences)

Abstract: Qinghai Social Science (Tibetan) is a comprehensive academic journal of philosophy and social sciences related to minority languages and scripts that has not been established for a long time. It is guided by the Thought of Socialism with Chinese Characteristics in the New Era; correctly promoting the Party's policies, striving to provide academic and theoretical services for promoting economic and social development in Tibet related areas, strengthening ethnic unity, and maintaining social stability, has produced good social benefits. This paper analyzes the number and sources of papers published in Qinghai Social Sciences (Tibetan) from 2018 to 2022, analyzes the types of papers and authors, summarizes the characteristics and achievements of the journal. It requires publish high-quality research papers, and strives to achieve better results.

Key words: Academic journal; Qinghai Social Sciences (Tibetan); paper analysis

- 189 -